

Mide Ülserlerinde Çevre Mukoza Değişikliklerinin Tanısal Değeri

Dr. Bülent KARA, Dr. Belkıs ÜNSAL, Dr. M. Kadir AKSÖZ,
Dr. Günay ÖNDER, Dr. Nafi YAZICIOĞLU, Dr. Sadun KOŞAY

Özet: Kliniğimizde endoskopik olarak tetkik edilen 56 mide ülserli olguda ülser kenarı ve çevre mukozadan alınan biyopsiler değerlendirildi. Malign ülser saptanan 18 olgunun 14'ünde prekanseröz lezyon saptanmıştır (%78). Öte yandan benign olduğu saptanan 33 olguda ise prekanseröz lezyon sayısı 8 (%24) olarak saptanmıştır. İki oran arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$).

Summary: THE DIAGNOSTIC VALUE OF ADJACENT MUCOZAL DIFFERENCES IN GASTRIC ULCERS.

Biopsy samples were taken from the edge and surrounding mucosa of 56 patients diagnosed as gastric ulcers by endoscopy and were evaluated histopathologically. Precancerous lesions were detected in 14 out of 18 patients who were diagnosed as malignant ulcers (78%). On the other hand 8 patients with benign gastric ulcers (total 33) showed precancerous lesions 24%. The findings were statistically significant ($p < 0.05$).

Anahtar kelimeler: Mide ülseri, malign ülser, intestinal, metaplazi, atrofik gastrit.

Key words: Gastric ulcer, malignant ulcer, intestinal metaplasia, atrophic gastritis.

Mide ülserlerinin prognozunda ve tanının kesinleşmesinde yeterli ve sık endoskopik izlemenin önemi öteden beri bilinmektedir. Gerek endoskopik görünüme dayandırarak özellikle Japonlar tarafından ortaya atılan çeşitli malignite kriterleri ve erken kanser ile ilgili sınıflamalar, gerekse son yıllarda daha da sık kullanılan boyama metodlarına rağmen erken kanser lezyonlarında olduğu kadar benign görünümü mide ülserlerinde de tanının sonradan değişmesi nadir değildir. 1980'li yılların başlarında İtalyan araştırmacılar Farini ve Ferrati yaptıkları araştırmalarla endoskopik görünüm ile biyopsi ve/veya ameliyat materyali inceleme sonuçları arasında %80 benzerlik olduğunu tüm mide mukozasındaki makroskopik değişiklikler dikkate alındığında bu oranın daha da arttığı ancak yine de benign olduğu biyopsilerle kanıtlanmış olmasına rağmen %3 ila %5 arasındaki olgularda 1-3 yıl içinde aşikar malign lezyonlar geliştiğini gös-

termişlerdir(1,2). Hattari ve arkadaşları malign mide ülserlerinde atrofik gastrit, intestinal metaplazi gibi lezyonların etraf mukozada daha sık bulunduğunu (3), Löser ve arkadaşları ise başlangıçta benign olarak nitelenen ancak anormal poliamin düzeyleri saptanan olgularda izlemede daha yüksek oranda malignite geliştiğini göstermişlerdir(4). Correa ve arkadaşları fundik tutumlu atrofik gastritte daha yüksek oranda olmak üzere atrofinin belirgin olduğu midelerde saptanan ülserlerin olası malign potansiyeline dikkat çekmişlerdir(5). Görülmektedir ki mide ülserlerinin tanı ve prognostik değerlendirilmelerinde etraf mukozanın incelenmesi önemlidir. Biz de kliniğimizde endoskopik olarak mide ülseri saptadığımız olgularda makroskopik görünüm, histopatolojik inceleme sonuçları ve çevre mukoza özelliklerini bir arada inceledik.

GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışmamız 1992-1993 yılları arasında İzmir Atatürk Devlet Hastanesi Gastroenteroloji Kli-

Tablo I: Malign ve benign görünümlü ülserlerin lokalizasyonları.

Lokalizasyon	Malign	Benign
Küçük kru. + Angulus	14	25
Korpus	5	5
Fundus	2	1
Prepilorik	-	4
Toplam	21	35

niğinde incelenen ve endoskopik olarak mide ülseri tanısı konulan 56 olguyu kapsadı. Olguların 42'si (%75) erkek olup tüm grupta yaş ortalaması 52 idi (23-84). Endoskopik incelemeler kliniğimiz endoskopi laboratuvarında Olympus GIF XQ 20 panendoskopi ile gerçekleştirilmiştir. İnceleme esnasında ülser ile birlikte veya ayrı kitle lezyonu saptanan olgular çalışma dışı bırakılmıştır. Her olguda ülser kenarından 4 ve ülser çevresindeki 3cm'lik mesafeden 3-5 adet biyopsi alınmıştır. Biyopsiler hastanemiz patoloji laboratuvarında klasik boyama yöntemi ile değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Endoskopik görünümüne göre benign ve malign olarak nitelenen ülserlerin sayı ve yerleşim yerleri Tablo I'de gösterilmiştir.

Ülser kenarından alınan biyopsilerin incelenmesinden sonra benign olarak nitelenen ülserlerden ikisinin (%5.7) malign olduğu görülmüş olup makroskopik olarak malign olarak tanımlanan 21 ülserden 16'sında (%76) malignite histopatolojik olarak doğrulanmıştır. Civar dokudan alınan biyopsilerde tesbit edilen histopatolojik sonuçlar ile bunların kanıtlanmış malign ve benign ülserlere göre dağılımları Tablo II'de gösterilmiştir. Malign ülser saptanan 18 olgunun 14'ünde prekanseröz lezyon saptanmıştır (%78). Öte yandan benign olduğu saptanan 33 olguda ise prekanseröz lezyon sayısı 8 (%24) olarak saptanmıştır. İki oran arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$).

Diğer yandan endoskopik görünüm olarak malign olarak nitelendirilen histopatolojik inceleme ile bu durum kanıtlanamayan 5 hastanın 2'sinde çevre mukozada atrofik gastrit, 1'inde ise intestinal metaplazi saptanmıştır.

Tablo II: Çevre dokuda saptanan lezyonların dağılımı.

Lezyonlar	Malign	Benign
Atrofik gastrit	6	4
İntestinal metaplazi	4	3
Atrofik gast. + İntest. met.	3	1
Yüzeyel gastrit	2	18
Normal	2	7
Displazi	1	-
Toplam	18	33

TARTIŞMA

Mide ülserinin izlenmesinde malignite olasılığı hep akılda tutulması gereken bir konudur. Yeterli sıklıkta ve tecrübeli ellerde yapılan endoskopik incelemelere rağmen Eckardt ve ark. çalışmalarında bir yılın sonunda %4 oranında tanının malignite yönünde değiştiğini belirtmişlerdir(6). Bytzer ve ark. ise endoskopik görünüm ile histopatolojik tanım arasında %80 oranında korelasyon bulmuşlardır(7). Bu bulgu bizim sonuçlarımızla yaklaşık olarak aynıdır. Murron ve ark. tarafından yapılan çalışmada ise malign ülser saptanmış olan hastalarda çevre mukozada atrofik gastrit ve intestinal metaplazi gibi patolojilerin daha fazla saptandığını belirtmişlerdir(8). Bizim çalışmamızda da buna benzer sonuçlar elde edilmiştir.

Krenz ve arkadaşları ile Korn grubunun yaptıkları ayrı çalışmalarda atrofik gastrit ve intestinal metaplazinin malign ülserler çevresinde daha sık rastlanmasının yanı sıra etraf mukozada bu lezyonların saptandığı ülserlerin başlangıçta benign olarak nitelendirilseler de ileriki izlenmelerinde malignite saptanma olasılığının dikkate değer ölçüde yüksek olduğu belirtilmiştir (9,10).

Ming ve ark. ise klasik yöntemlerle benign olarak nitelendirilen mide ülserlerinde çevre mukozayı displazi açısından özel boyalarla inceleyip, displazi bulunan olguları izlemeye aldıklarında, tekrar inceleme halinde bu ülserlerde malignite saptama olasılığının arttığını belirtmişlerdir (11).

Sonuç olarak mide ülserlerinde iyi bir endoskopik gözlem ve dikkatli histopatolojik tetkik yanında çevre dokunun da incelenmesi tanının doğruluk oranını arttırabilir.

KAYNAKLAR

1. Farini R et al. Evidence of the gastric carcinoma during follow up of apparently benign gastric ulcer. GUT 1983; 14: 486.
2. Ferrati F, Cardin F. Early and advanced gastric cancer during follow up of apparently benign gastric ulcer. J Surg Oncol 1987; 36: 263-7.
3. Hattari T et al. Development of adenocarcinomas in the stomach. Cancer 1986; 57: 1528-34.
4. Löser C et al. Polyamines in human gastrointestinal malignancies. Digestion 1990; 46 (suppl 2): 430-8.
5. Correa F et al. Precursors of gastric and esophageal cancer. Cancer 1982; 50: 2554-65.
6. Eckardt W et al. Does endoscopic follow up improve the outcome of patients with benign gastric ulcers and gastric cancers. Cancer 1992; 69:2:301-5.
7. Bytzer P et al. Endoscopic follow up study of gastric ulcer, to detect malignancy. Is it worthwhile. Cancer 1992; 73:1194-99.
8. Barrilow et al. Gastrointestinal cancer follow up. Aust NZJ Surg 1991; 61: 675-80.
9. Krenz K et al. Histopathological studies of the gastric mucosa from areas near and far from the tumors of stomach. Acta Hepatogastroenterol 1973; 20:226-35.
10. Korn ER et al. Intestinal metaplasia of the gastric mucosa. Am J Gastroenterol 1974; 61:270-5.
11. Ming SC et al. Gastric displasia, significance and pathological criteria. Cancer 1984; 54: 1794-801.